

FORUM
IURIS
EUROPAEUM

Journal for Legal Science

13/2025/Nr. 2

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

TRNAVA

FORUM IURIS EUROPAEUM – recenzovaný časopis pre právnu vedu
Journal for Legal Science

Editor-in-chief/Chefredakteur/Hlavný redaktor:

prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

Editor/Redakteur/Výkonný redaktor

ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.

Editorial board/Redaktionsbeirat/

Redakčná rada:

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
Trnava University in Trnava, Slovak Republic

Prof. Jur. Dr. Michael Bogdan, B.A., LL.M.

Lunds universitet, Konungariket Sverige
University of Lund, Kingdom of Sweden

prof. JUDr. Alexander Bröstl, CSc.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,
Slovenská republika

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Slovak
Republic

Prof. Dr. Maximilian Fuchs

Katolische Universität Eichstätt-Ingolstadt,
Bundesrepublik Deutschland
Catholic University of Eichstätt-Ingolstadt,
Federal Republic of Germany

Prof. JUDr. Jan Hurdík, DrSc.

Masarykova univerzita v Brne, Česká republika
Masaryk University in Brno, Czech Republic

prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
Trnava University in Trnava, Slovak Republic

Prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
Trnava University in Trnava, Slovak Republic

Doz. Dr. sc. Aleksandra Maganić

Sveučilište u Zagrebu, Republika Hrvatska
University of Zagreb, Republic of Croatia

Prof. Dr. Dušan Nikolić

Univerzitet u Novom Sadu, Republika Srbija
University of Novi Sad, Republic of Serbia

prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc.

Univerzita Komenského v Bratislave,
Slovenská republika

Comenius University in Bratislava,

Slovak Republic

prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.

Trnavská univerzita v Trnave,
Slovenská republika

Trnava University in Trnava, Slovak Republic

Dr. h. c. prof. doc. JUDr. Marek Šmíd, PhD.

Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
Trnava University in Trnava, Slovak Republic

em. o. Univ. – Prof. DDr. h. c. Dr. Rudolf Welser

Universität Wien, Republic Österreich
University of Vienna, Republic of Austria

Editors and reviewers/Editori a recenzenti:

Prof. Dr. Dr. Oleksandr Bilash, J.C.L., prof. Agnes Christian Chavez Faria, Ph.D., dr. hab Justyna Krzywkowska, doc. JUDr. Vierošlav Júda, PhD., Rev. Paweł Lewandowski, ICD, STL, ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D., doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.

Address of editorial office/Adresa redakcie:

Kollárova 10, SK-918 43 Trnava

E-mail: fie@truni.sk

ISSN 2644-4364

© Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta 2025

CONTENTS/OBSAH

I. Articles/Články

Tatiana Marta Chauvin

„Law and Science – What Kind of Relationship Do We Need Between Them and What is Possible?“ 5

Peter Vyšný

Dejiny práva v antropologickej a archeologickej perspektíve 23

Tomáš Tandlich

Mestské štatúty – zdroj práva a vzdelanosti v slobodných kráľovských mestách na území dnešného Slovenska v novoveku 43

Bartosz Kamil Truskowski

The Place of the Law on Civil Status Records in the Legal System in the Context of Historical Regulations in Central and Eastern Europe 65

Daniel Krošlák

Nová koncepcia výučby teórie práva na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave 83

Andrea Kluknavská

Umelá inteligencia a budúcnosť právnickej profesie: medzi efektívnosťou a zodpovednosťou 91

Tomáš Gábriš, Miriam Laclavíková

Metodológia práva a právnej vedy na Trnavskej univerzite v Trnave 99

Pavol Sokol, Laura Bachňáková Rózenfeldová

Perspektívy využitia metódy systematickej kontextovej analýzy v právnom výskume ... 123

II. Science news/Z vedeckého života

Diskusný seminár „Právo a/ako veda“ 141

III. Reviews/Recenzie

Samuel Jehlár

Laclavíková, M., Lanczová, I. Pramene práva v Československu v období ľudovej demokracie 1948 – 1960: Premena a politizácia trestného práva. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2025. 143

Mgr. Mgr. Bc. Andrea Kluknavská, PhD., LL.M., univ.doc.

Umelá inteligencia a budúcnosť právnickej profesie: medzi efektívnosťou a zodpovednosťou

Artificial Intelligence and the Future of the Legal Profession: Between Efficiency and Responsibility

Abstract: This paper addresses the current challenges that artificial intelligence (AI) brings to the field of law. AI offers significant efficiency in processing legal information and facilitates routine tasks, thereby creating space for deeper interpretation and strategic decision-making by lawyers. At the same time, it entails serious risks, such as inaccurate outputs, limited explainability, issues with data quality, and threats to personal data protection. For this reason, every use of AI must be accompanied by human oversight and clear accountability, which has direct implications for the future of legal professions and legal education.

Keywords: artificial intelligence; legal science; legal practice; legal education; decision-making; responsibility

Úvod

Vplyv AI na právo má dvojitý charakter: jednak otvára doteraz nevídanú efektívnosť pri spracúvaní rozsiahlych právnych korpusov, jednak stavia prax aj akademický diskurz pred nové nároky na interpretáciu a legitimizáciu, teda pred úlohu, aby sa výstupy AI diali nielen technicky, ale aby boli výstupy aj právne konzistentné, hodnotovo opodstatnené, zrozumiteľné, odôvodniteľné a akceptovateľné z pohľadu práva ako spoločenského systému. Inak povedané AI otvára nové technické možnosti, ale zároveň kladie právu výzvu, aby technológia nebola len nástrojom bez záruk, ale aby každý jej výstup bol zabezpečený interpretáciou (ľudskou reflexiou, korekciou) a legitimizovaný (priateľný z hľadiska právnej kultúry, spravodlivosti a spoločenskej akceptácie).

V prostredí právnej vedy a súdnej praxe je pritom nevyhnutné striktno rozlišovať medzi výpočtovou kompetenciou modelov a normatívnou kompetenciou človeka, ktorý rozhoduje a zodpovedá. Z tohto hľadiska je možno vhodnejšie hovoriť nie o náhrade, ale o zosilnení ľudskej práce prostredníctvom nástrojov, ktoré vedia rýchlo triediť, sumarizovať a predvyberať informácie, avšak nenahrádzajú kvalifikované ľudské hodnotenie a odôvodnenie.¹

AI dnes umožňuje prepojiť čítanie judikatúry, prehľadávať datasey a navrhovať štruktúry argumentácie. Práve v tom spočíva jej prínos, keď sa ušetrený čas pri rutinných operáciách investuje do interpretácie a strategickej práce. Na strane druhej, čím vyššia je miera spoliehania sa na výstupy modelov, tým dôležitejšie je dôsledné overovanie, transparentné vysvetlenie a jasná priradenie zodpovednosti za chyby, ktoré AI urobí, jednoducho povedané, musí byť vopred určené, kto bude niesť dôsledky tak, aby nebolo možné chyby skrývať za nejasné hranice zodpovednosti. Tento napätový oblúk medzi efektívnosťou a overovateľnosťou rámujú aj všeobecné požiadavky na používanie AI

---

¹ ROSTALSKI, Frauke et al. *Künstliche Intelligenz und Recht. Auf dem Weg zum Robo-Richter?* [online]. München: Plattform Lernende Systeme, 2024, s. 39 [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://www.plattform-lernendesysteme.de/files/Downloads/Publikationen/Whitepaper_KI_und_Recht_Plattform_Lernende_Systeme_2024.pdf>

v právnom prostredí, vrátane jasne definovanej ľudskej kontroly, kvality tréningových dát a vysokej úrovne kybernetickej bezpečnosti.²

1 Umelá inteligencia ako príležitosť

Právna veda a právna prax môže z AI profitovať tak, že získava rýchlejšiu prístupnosť k právnym prameňom, má možnosť prepájať rôzne zdroje a vyššiu transparentnosť v mapovaní vývoja judikatúry. V praxi to znamená, že sa zrýchľuje predvýber dokumentov, tvorba pracovných návrhov a interných podkladov, čo samozrejme vedie k zníženiu nákladov a širšiemu prístupu k právnym službám. Postupne sa zároveň mení i rola právnika. Namiesto toho, aby trávil čas manuálnym triedením textov, v budúcnosti by sa mal stať skôr akýmsi „kurátorom“ výstupov, ktorý sleduje, hodnotí a vysvetľuje, kreuje stratégie a poskytuje hodnotné a kvalitné rady.

Znie to na prvý pohľad veľmi jednoducho, avšak na to, aby tento posun fungoval, nestačí mať len technológiu, ale je na to potrebný správny organizačný rámec a predovšetkým rozvoj nových zručností. Na tomto mieste si dovoľíme uviesť príklad advokátskej kancelárie Dentons³, ktorá spustila program NextTalent. Kládne dôraz na emočnú inteligenciu, odolnosť, vedenie a medzikultúrnu prácu v dobe AI.⁴

Uvedené je reakciou na fakt, že právnická profesia čelí zásadným výzvam, ktoré si vyžadujú zmenu myslenia a pracovných návykov právnikov. Tradičný spôsob práce, založený na individuálnej expertíze, hierarchických tímoch a silnom dôraze na osobný vzťah s klientom, sa stáva neudržateľným. Hoci sa v posledných desaťročiach právnici obohatili o nové digitálne nástroje, ich prístup k práci však zostal konzervatívny. K typickým črtám patrí riziková averzia či skepsa a tendencia zameriavať sa na problémy a hrozby. To vedie k odmietaniu otvorených a experimentálnych prístupov, aké si vyžaduje agilný spôsob práce alebo inovačné metódy ako design thinking.⁵ Navyše, štruktúra právnických tímov býva tradične úzka a hierarchická, čo komplikuje spoluprácu s odborníkmi z iných oblastí, napríklad IT, marketingu či procesného manažmentu. Projekt NextTalent vznikol práve, ako reakcia na zmeny v spoločnosti nielen v súvislosti s AI a poukazuje na to, ako možno zavádzať **agilne metódy a inovácie, ktoré môžu zmeniť spôsob poskytovania právnych služieb a budúcnosť právnickej profesie.** Ich model potom funguje cez princíp „polycentricity“, teda bez jedného globálneho sídla a s rešpektom k lokálnym kultúram a hodnotám, pričom všetky pobočky sú integrálne časti siete, nie výlučne podsiete jedného centrálného orgánu.⁶

Ak pripustíme, že budúcnosť právnickej profesie je úzko spojená s technológiami, tak už dnes je zrejmé, že postupne práve AI prevezme veľkú časť rutinných činností, akými sú rešerše, príprava zmlúv, revízia dokumentov alebo základné analýzy. To bude mať zásadný dopad na profil právnika, ktorého tradičné zručnosti prestanú byť v centre jeho

² Pri tejto diskusii možno použiť empirické stanovisko: jedna štúdia ukázala, že nástroje AI určené pre právny výskum halucinujú v rozmedzí 17 % až 33 % výstupov. Pozri bližšie MAGESH, Varun et al. *Hallucination-Free? Assessing the Reliability of Leading AI Legal Research Tools* [online]. 2024, s. 2 – 27. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Legal_RAG_Hallucinations.pdf>

³ Dentons je nadnárodná právnická firma so sídlom v USA, pričom aktuálne Dentons pôsobí vo viac než 80 krajinách a má viac ako 160 pobočiek.

⁴ MARKFORT, Reiner et al. Agile is the secret of the largest law firm. In *Rethinking Law*, 2020, Vol. 4, s. 42.

⁵ Tamže, s. 37 – 38.

⁶ Tamže, s. 44.

práce. Naopak, čoraz viac sa bude vyžadovať schopnosť strategického myslenia, predvídania trendov, kvalitného rozhodovania, vyjednávania a budovania dôvery. Kompetencie, ktoré boli kedysi považované za „mäkké“ (networking, kreativita, tímová spolupráca či rozvoj vzťahov s klientmi), sa stanú nevyhnutným jadrom právnickej praxe.⁷ Ako poukazuje príklad Dentonsu (a ďalších), kľúčovou požiadavkou budúcnosti je rozvoj sociálnej a emocionálnej inteligencie. Právnici budú musieť vedieť porozumieť klientom, efektívne fungovať v multidisciplinárnych tímoch a prinášať riešenia orientované na hodnotu.

To, že to nie je ďaleká budúcnosť, potvrdzuje fakt, že v právnom prostredí už dnes vznikajú nové profesie, ktoré spájajú právo, technológie a biznis. Ak chcú právnici uspieť, musia s týmito odborníkmi spolupracovať alebo si osvojiť časť ich zručností. Budúcnosť právnikov spočíva v prechode od individuálneho remeselníka k architektovi riešení. Právnik budúcnosti nebude len poskytovateľom právnej rady, ale členom interdisciplinárneho tímu, ktorý prepája právo, technológie a biznis, pričom využíva vlastnú kreativitu, empatiu a schopnosť vytvárať pridanú hodnotu pre klienta. No a nástroje AI pritom musia byť integrované do práce právnikov tak, aby sa technológia stala jeho spoľahlivým pomocníkom, nie nebezpečnou čiernou skrinkou.

2 Negatíva a právne riziká umelej inteligencie

Nasadzovanie generatívnych jazykových modelov v právnom prostredí prináša okrem benefitov aj celý rad **negatív a rizík**, ktoré si vyžadujú zvýšenú opatrnosť. Zásadným problémom je fenomén tzv. **halucinácií**, teda výstupov, ktoré pôsobia presvedčivo, no obsahujú nepravdivé fakty alebo vymyslené citácie.⁸ Riziko rastie úmerne s mierou automatizácie a je obzvlášť citlivé pri spracovávaní podaní či právnych analýz. V právnej praxi sa totiž od advokátov a sudcov očakáva **absolútna presnosť citácií, právnych záverov a argumentácie**, pričom zlyhanie verifikácie môže viesť nielen k disciplinárnym konaniam, ale aj k porušeniu povinností voči klientovi a k poškodeniu samotnej reputácie právnickej profesie.⁹

Ďalšou zásadnou limitáciou je **vysvetliteľnosť modelov**. S rastúcou komplexnosťou narastá aj problém „black-box“ charakteru, keď nemožno presne sledovať, ako model dospel k svojmu výsledku.¹⁰ Pre právne prostredie je to mimoriadne citlivé, pretože každé rozhodnutie či právny názor musí byť **preskúmateľný a odôvodniteľný**. Ak model generuje odporúčanie alebo návrh právneho riešenia bez možnosti rekonštrukcie jeho logiky, takýto výstup má len obmedzenú hodnotu. Bez zrozumiteľného odôvodnenia sa oslabuje možnosť súdneho preskúmania a tým aj akceptovateľnosť výstupov v konaniach, kde je právo späté s ochranou základných práv a právnou istotou.¹¹

⁷ Tamže, s. 52.

⁸ MAGESH, Varun et al. *Hallucination-Free? Assessing the Reliability of Leading AI Legal Research Tools* [online]. 2024, s. 2 – 27. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Legal_RAG_Hallucinations.pdf>

⁹ DAHL, Mattias et al. *Large Legal Fictions: Profiling Legal Hallucinations in Large Language Models*. [online]. 2024, s. 65 – 87. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Hallucinations_JLA.pdf>

¹⁰ *Explainable Artificial Intelligence (TechDispatch)*. Brussels: European Data Protection Supervisor. [online]. 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://www.edps.europa.eu/system/files/2023-11/23-11-16_techdispatch_xai_en.pdf>

¹¹ HASSIJA, Vikas et al. *Interpreting Black-Box Models: A Review on Explainable AI*. In *Cognitive Computation*.

Kvalita a reprezentatívnosť tréningových dát predstavuje ďalší problém. Právo sa vyvíja dynamicky, je nepredvídateľné a na dennej báze prichádzajú nové judikáty, legislatívne zmeny či európske akty, ktoré dokážu zásadne preformulovať právny stav. Ak teda model čerpá z **neaktuálnych alebo skreslených datasetov**, jeho výstupy môžu byť v rozpore s platným právom, čo je v súdnej alebo advokátskej praxi neprípustné. Rovnako **zaujaté tréningové dáta** môžu násobiť diskriminačné vzorce v oblasti zamestnaneckého, trestného alebo migračného práva, čo priamo ohrozuje princípy spravodlivého procesu. Práve preto je nevyhnutné nastaviť **transparentné pravidlá získavania a spracovania dát, ich pravidelnú aktualizáciu a systematické audity zaujatostí**, ako to vyžadujú aj moderné regulačné rámce.¹²

Osobitnú pozornosť si vyžaduje **ochrana osobných údajov**. Právne spisy obsahujú vysoko citlivé informácie o jednotlivcoch, a to od zdravotných záznamov cez finančné dáta až po údaje o trestnej činnosti. Ich spracovanie v cloudových službách vyvoláva otázky ohľadne prenosu dát mimo jurisdikciu a kompatibility s európskymi štandardmi ochrany súkromia, najmä s GDPR. I tu dnes vidíme trendy, ktoré sa čoraz viac presadzujú, ide o tzv. **edge-prístupy**, pri ktorých dáta neopúšťajú lokálnu infraštruktúru súdu či advokátskej kancelárie. V právnom kontexte to znamená, že akákoľvek implementácia AI musí prejsť aj **testom proporcionality** voči zásahu do súkromia, procesných práv a zásady rovnosti účastníkov konania.¹³

Tieto riziká poukazujú na napätie medzi technologickými inováciami a fundamentálnymi princípmi práva, ako sú právna istota či ochrana základných práv. Výsledkom je jasná požiadavka, že **rýchlosť generovania výstupov musí byť vždy vyvážená kvalitou a overiteľnosťou**, pričom ľudský dohľad a vysoké štandardy ochrany údajov zostávajú neoddeliteľnou súčasťou zodpovedného využívania AI v justícii a právnych službách.

3 Padillov prípad a debaty o sudcovi-robotovi

Prípad kolumbijského sudcu Juana Manuela Padilla z Cartageny otvoril novú diskusiu o možnostiach a hraniciach využívania umelej inteligencie v justičnom rozhodovaní.¹⁴ Sudca sa vo svojom rozsudku opieral o odpoveď jazykového modelu ChatGPT, ktorému položil otázku úhrady nákladov na liečbu mladistvého trpiaceho autizmom pochádzajúceho zo sociálne znevýhodneného prostredia. Padilla následne uviedol, že využitie umelej inteligencie vnímal ako nástroj na uľahčenie práce, ktorá by si inak vyžadovala dodatočných pracovníkov, pričom podľa jeho názoru môže technológia prispieť k zvýšeniu efektívnosti

[online]. 2023, Vol. 15, No. 6, s. 1796 – 1812. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://www.researchgate.net/publication/373382966_Interpreting_Black-Box_Models_A_Review_on_Explainable_Artificial_Intelligence>

¹² WACHTER, Sandra. MITTELSTADT, Brent. RUSSELL, Chris. *Counterfactual Explanations without Opening the Black Box: Automated Decisions and the GDPR*. In *Harvard Journal of Law & Technology*. [online]. 2017, Vol. 31, No. 2, 841 – 887. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <<https://jolt.law.harvard.edu/assets/articlePDFs/v31/Counterfactual-Explanations-without-Opening-the-Black-Box-Sandra-Wachter-et-al.pdf>>

¹³ Pozri bližšie Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii).

¹⁴ TAYLOR L. *Colombian judge says he used ChatGPT in ruling*. [online]. 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <<https://www.theguardian.com/technology/2023/feb/03/colombia-judge-chatgpt-ruling>>

kolumbijského súdneho systému.¹⁵ Rozsudok sa po zverejnení dostal do medzinárodných médií a vyvolal rozsiahlu debatu o vhodnosti a prípustnosti využívania generatívnych jazykových modelov v justícii, ako aj o otázke, či a do akej miery možno zveriť umelej inteligencii úlohy, ktoré priamo súvisia s rozhodovacou právomocou súdu.

V širších diskusiách o budúcnosti práva sa často objavuje obraz autonómneho „sudcu-robotu“.¹⁶ Pri realistickom posúdení však autonómne rozsudky narážajú na kombináciu technických limitov (kvalita výstupov, vysvetliteľnosť a auditovateľnosť) a normatívnych mantinelov (garancia ľudskej kontroly, právo na zákonného sudcu, procesné práva účastníkov konania atď.). Z týchto dôvodov sa za perspektívne javia skôr podporné scenáre, v ktorých AI triedi spisy, pomáha so sumarizáciou podkladov či upozorňuje na vzory, avšak samotná rozhodovacia a odôvodňovacia kompetencia zostáva na sudcovi.¹⁷

Ako vieme, podporné nástroje už pritom vstupujú do praxe. Pri hromadných agendách sa využívajú automatizované systémy na tzv. *fall-grouping* a predvýber parametrov, ktoré majú za cieľ priradiť spisy príslušným senátom.¹⁸ Takéto riešenia typicky stavajú na preddefinovaných pravidlách a fungujú pod dohľadom sudcov, pričom samotná subsumpcia, meritórna analýza a rozhodnutie zostávajú výlučne ľudské. Tento „hybridný“ model súčasne zmierňuje reputačné riziká a obavy verejnosti, pretože obhájitelnosť rozhodnutia v rozhodujúcom jadre ostáva viazaná na človeka.¹⁹

V tomto kontexte možno Padillov prípad chápať ako ilustráciu napätia medzi očakávaniami efektívnosti a požiadavkami na zachovanie základných procesných garancií. Zatiaľ čo prax ukazuje, že umelá inteligencia môže účinne podporovať právnikov a sudcov pri spracovaní rozsiahlych podkladov či rutinných úloh, prenos samotnej rozhodovacej právomoci na AI zostáva z technických, normatívnych ako aj etických dôvodov zatiaľ nereálny.

4 Transformácia právnického vzdelávania v ére umelej inteligencie

Ako sme už poukázali vyššie v texte, umelá inteligencia zásadne mení štruktúru spoločnosti, ekonomiky aj inštitúcií. Tento vývoj nemožno zastaviť, no je možné ho regulovať a kultivovať, a to si vyžaduje aj zásadnú zmenu paradigmy právnického vzdelávania. Právnické fakulty už nemôžu pripravovať absolventov výlučne na tradičné roly „interpretov textu zákona“, ale na multidisciplinárnych profesionálov.

¹⁵ Tamže.

¹⁶ ROSTALSKI, Frauke et al. *Künstliche Intelligenz und Recht. Auf dem Weg zum Robo-Richter?* [online]. München: Plattform Lernende Systeme, 2024, s. 3 – 5, 11, 16, 31 – 39 [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://www.plattform-lernende-systeme.de/files/Downloads/Publikationen/Whitepaper_KI_und_Recht_Plattform_Lernende_Systeme_2024.pdf>

¹⁷ Pozri bližšie UNESCO. *Artificial Intelligence and the Rule of Law*. [online]. Paris: UNESCO, 2022. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <<https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence/rule-law>>

¹⁸ KOLKMAN, Daan et al. *Justitia ex machina: The impact of an AI system on legal decision-making and discretionary authority*. [online] 2024, s. 2 – 11. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <<https://research-portal.uu.nl/ws/files/227613254/kolkman-et-al-2024-justitia-ex-machina-the-impact-of-an-ai-system-on-legal-decision-making-and-discretionary-authority.pdf>>

¹⁹ SARGEANT, Holli et al. *Topic classification of case law using a large language model and a new taxonomy for UK law: AI insights into summary judgment*. [online] 2025, s. 2 – 26. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4836558>

Nazdávame sa, že z obsahového hľadiska sa štúdium práva musí rozšíriť o AI gramotnosť, pretože budúci právnici musia poznať princípy fungovania jazykových modelov, ich možnosti a limity, problematiku halucinácií, zaujatostí či vysvetliteľnosti.²⁰ Rovnako nevyhnutná je výučba práva digitálnych technológií ako GDPR, AI Act, kybernetickej bezpečnosti či otázok duševného vlastníctva v kontexte algoritmických výstupov. Popri technologických kompetenciách bude potrebné posilňovať aj etické a metodologické aspekty, a to predovšetkým prácu s prameňmi, argumentáciu ako aj etické a morálne aspekty vykonávania profesie právnika atď.

V tomto kontexte bude potrebné zavádzať case-based learning s využitím AI, projektovú výučbu v interdisciplinárnych tímoch či mikro-formáty a personalizované kurikulum, ktoré umožňujú rýchlo reagovať na zmeny právneho a technologického prostredia.²¹ Stroje dokážu prevziať rutinné úlohy, avšak hodnotu vytvára človek prostredníctvom interpretácie, stratégie a budovania vzťahu s klientom, a na to nesmieme nikdy zabudnúť.

Rozvoj kľúčových kompetencií budúcich právnikov sa preto musí zamerať na interpretáciu a strategické myslenie, schopnosť komunikácie s technickými expertmi i laikmi, líderské zručnosti, odolnosť a etické rozhodovanie. Zároveň práca s AI prináša nové druhy stresu a zodpovednosti, preto je potrebné vzdelávanie rozšíriť aj o tréning osobnostných a emocionálnych vlastností.

Dnes na tieto požiadavky už reagujú moderné právnické firmy, ako už vyššie uvedená advokátska kancelária Dentons, prostredníctvom programov rozvoja talentu. Iniciatívy ako *NextTalent* či *NextMind* sa zameriavajú na líderské schopnosti, tímovú spoluprácu, zvládanie stresu a rozvoj emocionálnej inteligencie. Kombinujú digitálne vzdelávanie, mindfulness tréningy a podporu rozmanitosti, pričom vychádzajú z presvedčenia, že inovácie sú nielen o technológiách, ale predovšetkým o ľuďoch. Takéto programy by mohli v budúcnosti slúžiť ako inšpirácia aj pre právnické fakulty, ktoré by mali systematicky začleniť tréning soft skills do svojho kurikula.

Napokon, právnické vzdelávanie musí reflektovať aj inštitucionálnu dimenziu. Vyžaduje si užšiu spoluprácu s praxou a technickými fakultami, rozvoj interdisciplinárnych kliník a výskumných centier, ako aj dôraz na celoživotné vzdelávanie, a to od postgraduálnych LL.M. programov až po flexibilné online kurzy.

Zmeny v právnickom vzdelávaní sa musia, samozrejme, dotknúť aj pedagógov. Nový pedagóg je už nielen autoritou, ktorá prednáša paragrafy, ale mal by byť aj sprievodcom učenia. Jeho úlohou je otvárať priestor pre hlbšiu odbornú diskusiu, spôsoby rozhodovania, aplikáciu práva v konkrétnych prípadoch a rozvíjať kritické myslenie. Namiesto prednášok v štýle výkladu zákonov by mal zaviesť metódy, ktoré študentom umožnia skúmať, experimentovať, diskutovať a prichádzať na právne riešenia samostatne. Ambícia nového pedagóga by potom mohla spočívať v tom, že študent v centre výučby nebude pasívny príjemca vedomostí, avšak aktívny účastník. Na to, aby mohla byť takáto zmena realizovaná, musia byť študenti prichádzajúci na vysokú školu vedomostne zdatní a už „motivovaní“ pedagógovia musia mať vytvorené adekvátne inštitucionálne podmienky.

²⁰ DAHL, Mattias et al. *Large Legal Fictions: Profiling Legal Hallucinations in Large Language Models*. [online]. 2024, s. 65 – 87. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Hallucinations_JLA.pdf>

²¹ Ako príklad uvádzame Univerzitu v Ulme s jej programom ohľadne AI. Pozri bližšie *KI-Kompetenzen im Jurastudium: Empfehlungen zur Lehre*. [online]. Ulm: Universität Ulm, 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné z: <<https://www.uni-ulm.de/>>

Záver

Umelá inteligencia prináša do práva nielen nové možnosti, ale aj riziká, ktoré nemožno podceňovať. Dokáže výrazne zrýchliť prácu právnikov pri vyhľadávaní a triedení informácií, sumarizácii textov či navrhovaní štruktúry argumentov. Vďaka tomu môžu právnici venovať viac času interpretácii, stratégii a práci s klientom. Zároveň však platí, že žiadny výstup AI nemôže zostať bez ľudskej kontroly. Rozhodnutia musia byť vždy overiteľné, zrozumiteľné a v súlade so základnými princípmi práva. Práve preto je nevyhnutné zachovať úlohu človeka ako toho, kto nesie konečnú zodpovednosť. Právnik musí vedieť výstupy AI kriticky posúdiť, opraviť chyby a vysvetliť, aby sa predišlo zlyhaniam, potrebné sú aj jasné pravidlá, teda zodpovedanie otázky: kto zodpovedá za omyly, ako sa chrániť pred nesprávnymi dátami či ako ochrániť citlivé informácie. S tým súvisí aj zmena v právnickom vzdelávaní. Študentom práva už nestačí, aby ovládali iba paragrafy. Musia rozumieť fungovaniu technológií, vedieť spolupracovať s odborníkmi z iných oblastí a rozvíjať schopnosti, ktoré stroje nahradia nedokážu (kritické myslenie, empatia, schopnosť komunikovať a viesť tím).

Domnievame sa, že budúcnosť právnickej profesie, preto nespočíva v nahradení človeka strojom, ale v prepojení technológie s ľudskou zodpovednosťou a hodnotami. Ak sa AI bude používať správne, môže sa stať spoľahlivým pomocníkom, ktorý zvýši efektívnosť a dostupnosť právnych služieb, pričom samotné jadro právnej práce – rozhodovanie a zodpovednosť – zostane v rukách človeka.

Summary

The article “*Artificial Intelligence and the Future of the Legal Profession: Between Efficiency and Responsibility*” by Andrea Kluknavská examines how AI may transform the work of lawyers while preserving human oversight. The author sees great benefits in automating routine tasks—such as research, summarization, and drafting—which allows lawyers to focus on interpretation, strategy, and value-based decisions. However, significant risks remain inaccuracies (“hallucinations”), the black-box nature of models, poor or biased data, and threats to privacy. Kluknavská emphasizes that AI outputs must always be subject to human review, and responsibility for errors must be clearly defined. The case of Judge Padilla, who used ChatGPT in a ruling, serves as a warning against overreliance on technology. Legal education, she argues, must adapt to these changes: beyond law itself, future lawyers need AI literacy, interdisciplinary cooperation, ethics, critical thinking, and soft skills. The conclusion is clear: AI can be a reliable assistant, but decision-making, value judgments, and final responsibility must remain in human hands.

Literatúra

- DAHL, Mattias et al. *Large Legal Fictions: Profiling Legal Hallucinations in Large Language Models*. [online]. 2024, s. 65 – 87. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Hallucinations_JLA.pdf>
- HASSIJA, Vikas et al. *Interpreting Black-Box Models: A Review on Explainable AI*. In *Cognitive Computation*. [online]. 2023, Vol. 15, No. 6, s. 1796 – 1812. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://www.researchgate.net/publication/373382966_Interpreting_Black-Box_Models_A_Review_on_Explainable_Artificial_Intelligence>

- KOLKMAN, Daan et al. *Justitia ex machina: The impact of an AI system on legal decision-making and discretionary authority*. [online] 2024, s. 2 – 11. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <<https://researchportal.uu.nl/ws/files/227613254/kolkman-et-al-2024-justitia-ex-machina-the-impact-of-an-ai-system-on-legal-decision-making-and-discretionary-authority.pdf>>
- MAGESH, Varun et al. *Hallucination-Free? Assessing the Reliability of Leading AI Legal Research Tools* [online]. 2024, s. 2 – 27. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://dho.stanford.edu/wp-content/uploads/Legal_RAG_Hallucinations.pdf>
- MARKFORT, Reiner et al. Agile is the secret of the largest law firm. In *Rethinking Law*, 2020, Vol. 4, s. 42.
- ROSTALSKI, Frauke et al. *Künstliche Intelligenz und Recht. Auf dem Weg zum Robo-Richter?* [online]. München: Plattform Lernende Systeme, 2024, s. 39 [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://www.plattform-lernendesysteme.de/files/Downloads/Publikationen/Whitepaper_KI_und_Recht_Plattform_Lernende_Systeme_2024.pdf>
- SARGEANT, Holli et al. *Topic classification of case law using a large language model and a new taxonomy for UK law: AI insights into summary judgment*. [online] 2025, s. 2 – 26. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4836558>
- TAYLOR L. *Colombian judge says he used ChatGPT in ruling*. [online]. 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <<https://www.theguardian.com/technology/2023/feb/03/colombia-judge-chatgpt-ruling>>
- WACHTER, Sandra. MITTELSTADT, Brent. RUSSELL, Chris. *Counterfactual Explanations without Opening the Black Box: Automated Decisions and the GDPR*. In *Harvard Journal of Law & Technology*. [online]. 2017, Vol. 31, No. 2, 841 – 887. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <<https://jolt.law.harvard.edu/assets/articlePDFs/v31/Counterfactual-Explanations-without-Opening-the-Black-Box-Sandra-Wachter-et-al.pdf>>
- Explainable Artificial Intelligence (TechDispatch)*. Brussels: European Data Protection Supervisor. [online]. 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <https://www.edps.europa.eu/system/files/2023-11/23-11-16_techdispatch_xai_en.pdf>
- KI-Kompetenzen im Jurastudium: Empfehlungen zur Lehre*. [online]. Ulm: Universität Ulm, 2023. [cit. 2025-09-26] Dostupné na: <<https://www.uni-ulm.de/>>
- UNESCO. *Artificial Intelligence and the Rule of Law*. [online]. Paris: UNESCO, 2022. [cit. 2025-09-26]. Dostupné na: <<https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence/rule-law>>
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii).

FORUM IURIS EUROPAEUM

13/2025/Nr. 2

Published by the Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Kollárova 10, SK-918 43 Trnava,
IČO: 31825249.

The journal is published twice a year.

Editor-in-chief: prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

Editorial office: Kollárova 10, SK-918 43 Trnava, e-mail: fi@truni.sk

Vydáva Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Kollárova 10, SK-918 43 Trnava,
IČO: 31825249.

Časopis vychádza dvakrát ročne.

Hlavný redaktor: prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

Adresa redakcie: Kollárova 10, SK-918 43 Trnava, e-mail: fi@truni.sk

© Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2025

FORUM IURIS EUROPAEUM

13/2025/Nr. 2

ISSN 2644-4364